

21

Pawehleschana
Zahs Keiseriskas Majesteetes,

Ea Patwaldineeka wiffas Kreeuw-walfts 2c. 2c. 2c.,

Kurjemmes gubernementa Waldischanas (Regierung) teefas,

wiffecm par sinuu.

Rad jubrmallu-gubernementu augfii zeenigs General-Guberneera fungz 2c. Baron von der Pahlen, tohs tam no schihs Regierung teefas par pahrluhfcham un awftirinatfcham preefchä listus, kohpā ar Kurjemmes kambara-teefu, fa arri ar Kurjemmes basnigas-teefas Presidentu un weenu pofchdetaju no mahzitaju kabrtas, isdohmatus liffumus, par pcepildifcham tahs no Ministera funga zeltas pawehleschanas: — fa wiffecm semneefem Kurjemme buhs sewi zilts-jeb pamilijas-uswahrdus islassiht, un ar scheem zilts-wahrdeem tapat basnigas rullus, fa arri astotas dwehsele-rewiffiones rullus peerakfiteem tapt; — labbus un derigus effam noyrattis, un tadeht schai Regierung teefai usdewis, lai zur schi par to gabda, fa pehz scheem liffumecm noteef, un lai laifus un terminus noteef, kurrebs teem ar astotas rewiffiones rulleem weenadi un weenlibdfigi farakfijameem semneeku-pamiliji-wahrdu-rulleem, wajag todohteem, pahrluhfoteem un awftirinatfem tapt: — Kurjemmes Regierung teefa spreedufi: Tohs no augfii zeeniga General-Guberneera awftirinatuf, fcheit peeliftus liffumus, buhs zaur pawluddinatfcham ihpafchus rakfids, wahju-un latweefchu walloda, fa fcheit noteef, wiffecm par sinuu un wehra nemfcham isdaut:

I. Ea islassifchana to pamilijas-wahrdu, fo Kurjemmes semneefem buhs peenent, fahw kurra katra walla; ber tā, fa

- 1) tam tahs pamilijas-jeb zilts wezzakaam arri ta walla par faweem pehznahfameem, kas no winna zehluschees, to wahrdu islassiht, fo scheem wajag peenent; tas irr: tehws woi tehwa tehws, kam behni un behnu-behni irraid, tas zell (ir kad scheem jaw pascheem pamilija irrai), to weenigu pamilijas-wahrdu, pehz to pascham un wiffecm behneem un bernu-behneem buhs nosaufteem tapt;
- 2) fur tahda pamilijas-wezzakaja (wezzehwa) newaid, tur iffatrs pamilijas-tehws par sewi un sawu pamilija to pamilias-wahrdu zell; ber tā, fa teem zitteem fahnu-raddeem newajaga to peenent un tadeht no brabkeem, kam tehws naw dshws, iffatrs warr sewi sawadu pamilijas-wahrdu islassiht;
- 3) wiffecm, kam (fa jaw pee Kurjemmes semneefem ne retti tohp atrastis), jaw pamilijas-wahrds irraid, teem wajag to paschu paturreht, un
- 4) jehfchu ta pamilijas-wahrdu islassifchana fahw kurra katra walla, tatschu jatek wehra, fa pirma kabrtā tiffat gedam peeklahjami un pehz latweefchu wallodas iskripdami wahrdi jaislafa, un phtā kabrtā, tahdi wahrdi naw japeenem, kas sunamajm muifchneeku-pamillfahm irraid; — turflaht arri tohp mahzihis, fa tee mahju-wahrdu par pamilijas-wahrdeem arr labbi geldigi, un fa, lai fajufschana ne gabdahs, nebuhs tahdus wahrdu islassiht, ar fo jaw zittas pasihstamas pamilijas tohp nosaufkas.

II. Ea isdarrifchana scho liffumu tohp pagasta teefahm usdohta, tā fa schahs appakfch muifchu-waldifcham usrandifchanas — (kurrahm ihpafchi peefriht us to lufkohf fa wifs pehz tahm sunachm eeksch 4ta pantina noteef) — tohs pagasta-lohzeklus, kurreem pehz teem wirf-peenimereem liffumecm ta walla irr, isprassa, fahdus pamilijas-wahrdu tee grihb dohteem, un tohs rullus par to farakfa.

III. Schee rulli jausnemm itt gruntigi pehz astotas rewiffiones dwehsele-rulleem, un sche, bes wiffahm tahm sunahm, kas jaw rewiffiones rullus fahw, wehl pee iffatra jaweka japeerakfa tas pamilijas-wahrds, fo taggad dabjujis, un pee scheem wahrdeem tohp nummuri, kas arween us preefchu teef skaititi, peelifti, tā fa tulihst warr skaidri redseht zil pamiliju tai draudje irraid.

IV. Šķee rulli ka pecliffums pee astotās revidēšones rulleem ušškattami, un tadehl tāpatt ka šķee, trihs-kahrtigi janoraksta; divi norakstīšchanas tohp peceetas pee tahm divi revidēšones rullu norakstīšchanahm, kas kambara-teefai nodohtas, ta trescha paleef pee katras draudšes, un irr japeeleef pee ta tur glabbata revidēšones rulla.

V. Pagasta-teefahm buhs tohs trihs-kahrtigi norakstījamus rullus pee savahm aprinka-teefahm nodoht, un šchahm peetriht, tohs pahrluhfoht, un kad noproht, ka šķee rulli tāpatt ar revidēšones rulleem, ka savā starpā rīftigi fateefahs, tad wajaga teem wirsū apleezinahrt, ka rīftigi, un tad divi norakstīšchanas šcho rullu Kursemmes kambara-teefai peefuhriht, un to treschu pagasta-teefai atdoht, un šchai wajag šcho rulli, lihds ar to jauno draudšes revidēšones rulli, pee few glabbahrt, un draudšes mahžitajam, deht tahm tam pašam no šķeem rulleem nemnamahm simahm, kad tohs papraffa, parahdiht.

VI. Par terminu, kad wišs šchis darbs wajag gattaws buht, tohp nolīfts: Imaīs November 1835; bet pagasta-teefahm buhs tohs rullus wišwehlfaki lihds Imo Juli 1835 aprinka-teefahm nodoht, kurrahm wajag to darbu ar savu pahrluhfoschanu un apleezināšchanu lihds wirf-peeminnetam terminam pabeigt.

Zelgawas pīllī, 29tā Oktobar 1834.

(S. W.) Kursemmes Ziwil-Guberneris:
C. von Brevern.

J. Ebeling,
Regierungs-Raths.

A. Beittler,
Regierungs-Raths.

J. W. Diederichs,
Regierungs-Raths.

(Nr. 7832.)

v. Dölschwing, Regierungs-Sekreters.

Latweeschu wallođā pahrtulkojis:

Zelgawas latweeschu draudšes mahžitajs J. Richter.

Kurzemes guberņas valdes rīkojums par uzvārdu došanu latviešu zemniekiem. 1834. gada 29. oktobris

LVVA, 472. f., 13. apr., 744. l., 2. lp.

(Dokuments vēsta par uzvārdu došanu Kurzemes guberņas zemniekiem un vārdu izvēles principiem)

NORAKSTS MŪSDIENU ORTOGRĀFIJĀ

Pavēlēšana

Tās Ķeizariskas Majestietes,

Tā Patvaldinieka visas Krievu-valsts etc. etc. etc.

no

Kurzemes gubernementa Valdīšanas (Regierung) tiesas,
visiem par ziņu.

Kad jūrmalu-gubernementu¹ augsti cienīgs General-Guberniera kungs etc. Baron von der Pahlen², tos tam no šīs Regierung tiesas³ par pārlūkošanu un apstiprināšanu priekšā liktus, kopā ar Kurzemes kambara-tiesu⁴, kā arī ar Kurzemes baznīcas-tiesas⁵ Prezidentu un vienu piesēdētāju no mācītāju kārtas, izdomātus likumus, par papildīšanu tās no Ministera kunga celtas pavēlēšanas: – ka visiem zemniekiem Kurzemē būs sevi cilts- jeb pamīlijas-uzvārdus izlasīt, un ar šiem cilts-vārdiem tāpat baznīcas ruļļos, kā arī astotās dvēseļu revīziones⁶ ruļļos pierakstītiem tapt: – labus un derīgus esam nopratis, un tādēļ šai Regierung tiesai uzdevis, lai nu šī par to gādā, ka pēc šiem likumiem notiek, un lai laikus un termiņus noliek, kuros tiem ar astotās revīziones ruļļiem vienādi un vienlīdzīgi sarakstījamiem zemnieku-pamīliju-vārdu-ruļļiem, vajag nodotiem, pārlūkotiem un apstiprinātiem tapt: – Kurzemes Regierung tiesa spriedusi: Tos no augsti cienīga General-Guberniera apstiprinātus, šeit pieliktus likumus, būs caur pasludināšanu īpašos rakstos, vācu- un latviešu valodā, kā šeit notiek, visiem par ziņu un vērā ņemšanu izpaust:

I. Tā izlasīšana to pamīlijas-vārdu, ko Kurzemes zemniekiem būs pieņemti, stāv kura katra vaļā; bet tā, ka

- 1) tam tās pamīlijas jeb cilts vecākajam arī tā vaļa par saviem pēcnākamjiem, kas no viņa cēlušies, to vārdu izlasīt, ko šiem vajag pieņemt; tas ir: tēvs vai tēva tēvs, kam bērni un bērnu-bērni iraid, tas ceļ (ir kad šiem jāv pašiem pamīlija iraid), to vienīgu pamīlijas-vārdu, pēc ko pašam un visiem bērniem un bērnu-bērniem būs nosauktiem tapt.
- 2) kur tāda pamīlijas-vecākā (vectēva) nevaids, tur ikkatrs pamīlijas-tēvs par sevi un savu pamīliju to pamīlijas-vārdu ceļ; bet tā, ka tiem citiem sāņu-radiem nevajaga to pieņemt un tādēļ no brāļiem, kam tēvs nav dzīvs, ikkatrs var sevi savādu pamīlijas-vārdu izlasīt.
- 3) visiem, kam (kā jāv pie Kurzemes zemniekiem ne reti top atrasts), jāv pamīlijas-vārds iraid, tiem vajag to vārdu paturēt, un
- 4) jebšu tā pamīlijas-vārdu izlasīšana stāv kura katra vaļā, taču jāliek vērā, ka pirmā kārtā tikai godam pieklājami un pēc latviešu valodas izkriždami vārdi jāizlasa, un otrā kārtā, tādi vārdi nav jāpieņem, kas zināmām muižnieku-pamīlijām iraid; – turklāt arī top mācīts, ka tie māju-vārdi par pamīlijas-vārdiem ar labi ģeldīgi, un ka, lai sajukšana negadās, nebūs tādus vārdus izlasīt, ar ko jāv citas pazīstamas pamīlijas top nosauktas.

II. Tā izdarīšana šo likumu top pagasta tiesām uzdota, tā, ka šās apakš muižu-valdīšanu uzraudzīšanas – (kurām īpaši piekrīt uz to lūkot, ka viss pēc tām ziņām iekš 4tā pantīņa notiek) – tos pagasta-locekļus, kuriem pēc tiem virs-piemētiem likumiem tā vaļa ir, izprasa, kādus pamīlijas-vārdus tie grib doties, un tos ruļļus par to saraksta.

III. Šie ruļļi jāuzņem it gruntīgi pēc astotās revīziones dvēseļu-ruļļiem, un še, bez visām tām ziņām, kas jav revīziones ruļļos stāv, vēl pie ikkatra cilvēka jāpieraksta tas pamīlijas-vārds, ko tagad dabūjis, un pie šiem vārdiem top numuri, kas arvien uz priekšu tiek skaitīti, pielikti, tā, ka tūlīt var skaidri redzēt, cik pamīliju tai draudzē iraid.

IV. Šie ruļļi kā pielikums pie astotās revīziones ruļļiem uzskatāmi, un tādēļ tāpat kā šie trīs-kārtīgi jānoraksta; divi norakstīšanas⁷ top piesietas pie tām divi revīziones ruļļu norakstīšanām, kas kambara-tiesai nodotas, tā trešā paliek pie katras draudzes, un ir jāpieliek pie tā tur glabātā revīziones ruļļa.

V. Pagasta-tiesām būs tos trīs-kārtīgi norakstījamus ruļļus pie savām apriņķa-tiesām nodot, un šām piekrīt tos pārlūkot, un kad noprot, ka šie ruļļi tāpat ar revīziones ruļļiem, kā savā starpā riktīgi satiekās, tad vajaga tiem virsū apliecināt, ka riktīgi, un tad divi norakstīšanas šo ruļļu Kurzemes kambara-tiesai piesūtīt, un to trešu pagasta-tiesai atdot, un šai vajag šo rulli, līdz ar to jauno draudzes revīziones rulli, pie sev glabāt, un draudzes mācītājam, dēļ tām tam pašam no šiem ruļļiem ņemamām ziņām, kad tos paprasa, parādīt.

VI. Par termiņu, kad viss šis darbs vajag gatavs būt, top nolikts: 1mais November 1835; bet pagasta-tiesām būs tos ruļļus visvēlāki līdz 1mo Juli 1835 apriņķa-tiesām nodot, kurām vajag to darbu ar savu pārlūkošanu un apliecināšanu līdz virs-piemētam termiņam pabeigt.

Jelgavas pilī, 29tā Oktober 1834.

Kurzemes Civil-gubernieris:

C. von Brevern⁸.

(Z. V.)

F. Ebeling
(Regierungs-Rats)⁹.

(Nr. 7832)

A. Beitler
(Regierungs-Rats)¹⁰.

J. V. Diederihss
(Regierungs-Rats)¹¹.

v. Bolschwing, Regierungs-Sekrethehrs¹².

Latviešu valodā pārtulkojis
Jelgavas latviešu draudzes mācītājs J. Richter¹³.

PIEZĪMES:

¹ Domāts – Baltijas guberņu.

² Barons fon der Pälens (*vācu val.*).

³ Domāts – valdības.

⁴ Domāts – kamerālvalde.

⁵ Domāts – Kurzemes guberņas konsistorija.

⁶ 1835. gada dvēseļu revīzija.

⁷ Domāts – kopijas.

⁸ K. fon Breverns (*vācu val.*).

⁹ F. Ebelings, valdības padomnieks (*vācu val., pievienota latviska galotne*).

¹⁰ A. Beitlers, valdības padomnieks (*vācu val., pievienota latviska galotne*).

¹¹ J. V. Dīderihss, valdības padomnieks (*vācu val., pievienota latviska galotne*).

¹² Fon Bolšvings, valdības sekretārs (*vācu val., pievienota latviska galotne*).

¹³ J. Rihters (*vācu val.*).

Pēc dzimtbūšanas atcelšanas Baltijas guberņās (Kurzemē – 1817. gadā, Vidzemē – 1819. gadā) zemnieku ģimenēm piešķīra uzvārdus. Vidzemē process sākās jau 1826. gadā, bet Kurzemē zemnieku ģimenes ar uzvārdiem pirmo reizi reģistrētas 1835. gada dvēseļu revīzijas aktīs.